EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 4.5.2009
KOM(2009) 208 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Dėl pagrindinių organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų plovikliuose biologinio skilimo, remiantis 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 648/2004 dėl ploviklių 16 straipsniu

(Tekstas svarbus EEE)

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Dėl pagrindinių organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų plovikliuose biologinio skilimo, remiantis 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 648/2004 dėl ploviklių 16 straipsniu

(Tekstas svarbus EEE)

1. ĮVADAS Į ORGANINIUS NE AKTYVIŲJŲ PAVIRŠIAUS MEDŽIAGŲ INGREDIENTUS

Reglamento (EB) Nr. 648/2004 dėl ploviklių[1] 16 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad: *„Iki 2009 m. balandžio 8 d. Komisija iš naujo apsvarsto šio reglamento taikymą, ypatingą dėmesį skirdama aktyviųjų paviršiaus medžiagų biologiniam skilimui, ir įvertina, pateikia ataskaitą ir pagrįstais atvejais pasiūlo teisės akto projektą dėl:*

– anaerobinio biologinio skilimo,

– **pagrindinių organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų ploviklyje biologinio skilimo.“**

Šioje ataskaitoje pateikiami Komisijos atliktos pagrindinių organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų plovikliuose biologinio skilimo peržiūros rezultatai.

Be aktyviųjų paviršiaus medžiagų ir minkštiklių (vandens minkštiklių), plovikliuose yra tam tikras skaičius organinių ir neorganinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų. 1 lentelėje pateiktos pagrindinės ne aktyviųjų paviršiaus cheminių medžiagų grupės ir apibrėžiamos jų funkcijos plovikliuose.

1 lentelė. Ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientai plovikliuose (RPA, 2006 m.)[2]

Cheminis ingredientas	Funkcija
Rūgštys-bazės	Skalbiamojo vandens optimaliam pH užtikrinti
Balikliai, aktyvikliai ir stabilizatoriai (stabilizavimo medžiagos)	Geresniam valymui užtikrinti
Minkštikliai, kompleksodariai ir jonitai	Vandeniui suminkštinti, kad padidėtų valymo efektyvumas (t. y. nešvarumams šalinti ir jiems laikyti suspensijoje)
Korozijos inhibitoriai	Skalbyklių korozijos prevencija
Dažikliai	Suteikti spalvą plovikliams
Dažų išplovimo inhibitoriai	Drabužio dažų praradimo prevencija
Fermentai	Biologinis valymas

[1] OL L 104, 2004 4 8, p. 1.

[2] RPA ataskaitą galima rasti adresu http://ec.europa.eu/enterprise/chemicals/legislation/detergents/index_en.htm.

Fluorescencinio balinimo medžiagos	Optinis balinimas
Putų reguliatoriai	Riboti putų susidarymą (skalbiant skalbyklėje)
Mišinio priedai	Ploviklio veikimui pagerinti
Teplumo mažinimo ir naujų dėmių susidarymo prevencijos priedai	Naujų dėmių atsiradimo prevencija skalbiant
Tirpikliai	Tirpalo pavidalui išlaikyti (ypač skystiems plovikliams)

Neorganiniai ingredientai (t. y. neorganinės bazės ir balikliai), kuriems biologinis skilimas netaikomas, šioje ataskaitoje toliau nenagrinėjami.

Toliau 2 lentelėje pateikiama trumpa svarbiausių ir daugiausia naudojamų organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų naudojimo apžvalga, naudojamas kiekis ir biologinio skilimo charakteristikos.

2 lentelė. Pagrindinių organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų plovikliuose apžvalga

Medžiagų grupė	**Pagrindiniai ingredientai**	**Ploviklių vartojimas ES (tonomis per metus)**	**Biologinis skilimas**
Rūgštys	Acto, citrinų, algino	Citrinų rūgštis, 100 000 tonų[3]	Lengvai biologiškai skylanti
Minkštikliai, kompleksodariai ir jonitai	a) Fosfonatai b) Polikarboksilatai c) Etilendiamintetraacetatas (EDTA) ir druskos Nitrilotriacto rūgštis (NTA)	≈ 30 000 tonų[4] (2007 m. AISE duomenimis) ≈ 80 000 tonų (2007 m. AISE duomenimis) ≈ 11 600 ir 1 800 tonų (atitinkamai pramonei ir įstaigoms skirti bei buitiniai plovikliai)[5] > 20 000 tonų, daugiausia pramonei ir įstaigoms skirti plovikliai[6]	Šių medžiagų biologinio skilimo aspektai nagrinėjami 2 ir 3 dalyse
Dažų išplovimo	Polivinilpirolidonas (PVP)	≈ 100 tonų	Ne lengvai

3 http://www.heraproject.com/files/37-F-05-HERA_citricacid_version1_April05.pdf.
4 http://www.heraproject.com/files/30-F-04-%20HERA%20Phosphonates%20Full%20web%20wd.pdf.
5 http://www.baua.de/nn_8874/de/Chemikaliengesetz-Biozidverfahren/Dokumente/RAR__062.pdf.
6 http://ecb.jrc.ec.europa.eu/documents/Existing-Chemicals/RISK_ASSESSMENT/SUMMARY/ntaENVsum307.pdf.

inhibitoriai	daugiausia naudojamas kaip dažų išplovimo inhibitorius		biologiškai skylantis
Fermentai	Proteazės, α-amilazės (lipazė, celiuliazė mažais kiekiais)	Proteazė: ≈ 1 000 tonų, α-amilazė: 150 tonų[7]	Lengvai biologiškai skylančios
Fluorescencinio balinimo medžiagos (FWA)	FWA-1 (CAS Nr: 273444-41-8 FWA-5 (CAS Nr: 16090-02-1)	2 100 tonų 600 tonų[8]	FWA-5 ne lengvai biologiškai skylanti medžiaga
Putų reguliatoriai	n-parafinai Polidimetilsiloksanas (PDMS)	5 000 tonų 7 200 tonų[9]	n-parafinai lengvai biologiškai skyla; PDMS klasifikuojamas kaip labai patvari medžiaga
Mišinio priedai	Toluenas	17 000 tonų[10]	Greitai skyla esant aerobinėms sąlygoms
Naujų dėmių susidarymo prevencijos priedai	Karboksimetilceliuliozė (CMC)	20 000 tonų	Sunkiai biologiškai skylanti
Tirpikliai	Įvairūs alkoholiai (etanolis, izopropilo alkoholis, 2-butoksietanolis, 1-dekanolis, glicerolis) ir trietanolaminas (TEA)		Lengvai biologiškai skylančios medžiagos, išskyrus TEA

2003 kovo mėn. Komisijos toksiškumo, ekologinio toksiškumo ir aplinkos mokslinis komitetas (TEAMK, angl. SCTEE) pateikė nuomonę[11], padarydamas išvadą, kad, be kita ko, reikia daugiau informacijos apie sveikatai ir aplinkai keliamą riziką, susijusią su ploviklių minkštiklių veiksmingumą gerinančiomis medžiagomis**.** TEAMK nuomone, nors įgyvendinant ploviklių reglamentą padaryta didelė pažanga aktyviųjų paviršiaus medžiagų, ypač jų biologinio skilimo, atžvilgiu, vis dėlto toliau tam tikrą rūpestį kelia kiti cheminiai ingredientai, visų pirma tam tikri organiniai junginiai, plovikliuose.

7 http://www.heraproject.com/files/38-F-Hera_Bridging_document_28.10.05.pdf.

8 http://www.heraproject.com/files/11-F-04-HERA%20FWA5%20Full%20web%20wd.pdf.

9 Plovikliuose naudojamo polidimetilsiloksano rizikos aplinkai vertinimas, Europos silikonų centrui parengta ataskaita, 2006 m. kovo 15 d.

10 http://www.heraproject.com/files/24-F-HERA%20Hydrotropes%20Sept%202005.pdf.

11 http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/sct/sct_opinions_en.htm

2. ORGANINIŲ NE AKTYVIŲJŲ PAVIRŠIAUS MEDŽIAGŲ INGREDIENTŲ TYRIMAS

2.1. Pagrindiniai nustatyti faktai, susiję su ataskaita „Organiniai ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientai ir plovikliai, kurių sudėtyje yra ceolito“

2005 m. Komisija bendrovei RPA (*Risk & Policy Analysts Ltd*) užsakė atlikti tyrimą, kad būtų gauti TEAMK pateiktoje nuomonėje nurodyti trūkstami duomenys dėl organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų plovikliuose tipiško asortimento naudojimo, savybių ir poveikio aplinkai. Galutinė ataskaita „Organiniai ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientai ir plovikliai, kurių sudėtyje yra ceolito“[12] pateikta 2006 m. birželio mėn.; ši ataskaita buvo pagrindas Komisijai peržiūrėti pagrindinių organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų, esančių ploviklių sudėtyje , biologinį skilimą.

RPA tyrė 50 tipiškų ingredientų, esančių ploviklių sudėtyje ir priklausančių 1 lentelėje nurodytoms medžiagų grupėms, savybes. Lengvai biologiškai skylančios medžiagos, kurių kitos savybės nekelia pavojaus (pavyzdžiui, didelis toksiškumas vandens aplinkai), laikytos tokiomis, kurios greičiausiai nekelia didelės rizikos žmonių sveikatai ar aplinkai, ir toliau netirtos. Nelengvai biologiškai skylančios medžiagos arba medžiagų grupės, taip pat tos, kurių savybės kelia potencialų pavojų, buvo toliau tiriamos.

RPA atlikus medžiagų peržiūrą, sudarytas tolesniems tyrimams atrinktų konkrečių medžiagų ir jų grupių sąrašas, pagrįstas įvairių atliktų rizikos vertinimų moksliniais duomenimis. Nustatyti faktai:

(1) Minkštikliai, kompleksodariai ir jonitai

(a) *Fosfonatai.* Iš esmės sutariama, kad fosfonatai skyla lėtai ir gali kelti riziką aplinkai, daugiausia – dėl HEDP (1-hidroksietandifosfono rūgštis) potencialaus chroniško toksiškumo vandens aplinkai, o dėl HEDP druskų – dafnijoms.

(b) *Polikarboksilatai.* Polikarboksilatai nėra lengvai biologiškai skylančios medžiagos, ir, nors neturima stebėsenos duomenų, jų koncentracija dirvožemiuose, kur yra nuotekų dumblo, gali būti didelė.

(c) *EDTA ir jo druskos.* Iš turimų duomenų matyti, kad EDTA ir jo druskos gali kelti pavojų aplinkai, kai naudojami valymo pramonėje arba valant įstaigas, tačiau nekelia pavojaus juos naudojant buitiniuose plovikliuose, jei pastarieji naudojami ribotai. (ECHB, 2004)[13].

(d) *Nitrilotriacto rūgštis (NTA).* Atlikus tam tikrus standartinius bandymus, sutariama, kad NTA yra lengvai biologiškai skylanti medžiaga, nors kai, kuriais atvejais, dėl metalų ir NTA sudaromų kompleksų, skilimo greitis mažėja (ECHB, 2005)[14].

---

12 Nuomonė pateikta adresu http://ec.europa.eu/enterprise/chemicals/legislation/detergents/index_en.htm.

13 http://ecb.jrc.it/DOCUMENTS/Existing-Chemicals/RISK_ASSESSMENT/SUMMARY/edtasum061.pdf.

14 http://ecb.jrc.ec.europa.eu/documents/ExistingChemicals/RISK_ASSESSMENT/SUMMARY/ntaENVsum307.

Daugiau informacijos apie fosfonatų, polikarboksilatų, EDTA ir NTA poveikį aplinkai yra pateikta toliau 3 skyriuje.

(2) *Polivinilpirolidonas (PVP).* PVP nekelia rizikos žmonių sveikatai ir visuotinai sutariama, kad ir aplinkai keliamas pavojus yra ribotas. Vis dėlto pageidautina turėti daugiau duomenų, siekiant įrodyti, kad PVP nekelia didelės rizikos aplinkai.

(3) *Fluorescencinio balinimo medžiaga FWA-5.* Ataskaitoje nurodomos FWA-5 koncentracijos vertės yra mažesnės, palyginti su prognozuojamo poveikio nesukeliančia koncentracija (angl. PNEC). Remiantis šiuo pagrindu, FWA-5 greičiausiai nekels didelės rizikos žmonių sveikatai arba aplinkai. Tačiau galimybė, kad skilimo produktai kelia potencialų pavojų, išlieka.

(4) *Putų reguliatoriai, visų pirma – parafinai (taikoma C10–C16 n-parafinams) ir polidimetilsiloksanas (PDMS).* N-parafinai: dideli kiekiai greičiausiai nepateks į aplinką dėl greito biologinio skilimo ir nuotekų valymo. Tačiau turimi duomenys apie toksiškumą vandens aplinkai ir bioakumuliaciją yra labai nepatikimi, todėl pagrįstą išvadą, kad aplinkai rizikos nėra, sunku padaryti. PDMS: nors laikomas patvaria medžiaga, patekęs į aplinką, ypač į sausus molingus dirvožemius, jis skyla. Be to, tam tikrą rūpestį kelia rizika, susijusi su didesniu plovikliuose naudojamų PDMS junginių molekuliniu svoriu.

(5) *Naujų dėmių susidarymo prevencijos priedai, visų pirma – karboksimetilceliuliozė (CMC).* Dėl mažo CMC toksiškumo jos naudojimas plovikliuose veikiausiai nekelia didelio pavojaus žmonių sveikatai ar aplinkai. Kad ši išvada būtų pagrįsta, vis dėlto reikėtų daugiau duomenų apie aplinkoje randamą jos kiekį.

(6) *Tirpikliai, visų pirma 1-dekanolis ir trietanolaminas.* Greičiausiai dėl 1–dekanolio greito biologinio skilimo jo naudojimas plovikliuose nekelia didelės rizikos žmonių sveikatai ar aplinkai. Norint tvirtai pagrįsti išvadą, ar trietanolaminas galėtų kelti pavojų, reikia daugiau duomenų.

Apskritai RPA atlikta organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų, naudojamų plovikliuose, analizė parodė, kad net patvarūs ingredientai gali nekelti rizikos aplinkai (t. y. PEC/PNEC santykis mažesnis už vienetą) dėl skilimo aplinkoje ir (arba) mažo toksiškumo aplinkai. Apie konkrečių ingredientų biologinį skilimą yra pakankamai informacijos, todėl tolesnių tyrimų nereikia.

2.2. Organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų biologinio skilimo ir nuotekų valymo aspektai

ES reglamentuojama, kad aktyviosios paviršiaus medžiagos, kaip organiniai ploviklių ingredientai, turi būti biologiškai skaidžios aerobinėmis sąlygomis. Tikėtina, kad aerobinėmis sąlygomis biologiškai skylančios medžiagos bus suskaidytos nuotekų valymo įrenginiuose. Du pagrindiniai biologinio skilimo parametrai yra laipsnis, iki kurio biologiškai galutinai suskyla ingredientai, ir biologinio skilimo greitis.

Remiantis RPA tyrimo nustatytais faktais, tikėtina, kad pirmuoju ir antruoju nuotekų valymo etapu bus pašalinta daug potencialiai pavojų keliančių ingredientų, todėl mažiau jų pateks į vandens aplinką. Tačiau valant nuotekas EDTA nepašalinamas, o TEA galima pašalinti tik iš dalies. Be to, nepakanka duomenų pasakyti, ar valant nuotekas bus pašalinti ploviklių

dažikliai. Nors nebuvo pakankamų stebėsenos duomenų tam patvirtinti, RPA manymu, tikėtina, kad valant nuotekas PVP ir CMC bus pašalinti dėl adsorbcijos dumble.

3. PAVOJŲ SVEIKATAI IR APLINKAI MOKSLINIO KOMITETO (SAPMK) PAREIKŠTOS NUOMONĖS

3.1. 2007 m. pateikta SAPMK nuomonė dėl RPA ataskaitos dėl organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų

2006 m. Komisija paprašė Pavojų sveikatai ir aplinkai mokslinio komiteto (SAPMK, angl. SCHER) apskritai įvertinti RPA ataskaitos mokslinį lygį ir pateikti pastabas dėl taikytos metodikos ir prielaidų. SAPMK buvo paprašyta pateikti pastabas, ar RPA išvados, susijusios su ploviklių ingredientais ne aktyviosiomis paviršiaus medžiagomis, yra teisingos ir atitinka esamą literatūrą šiuo klausimu. Labiausiai reikėtų atkreipti dėmesį į rezultatus, susijusius su rizika sveikatai ir aplinkai tų minkštiklių veiksmingumą gerinančių medžiagų, kurių yra ploviklių mišiniuose ir dėl kurių RPA atliktoje analizėje nurodytas bet kuris iš minėtų pavojų arba yra neaiškumo: i) EDTA ir EDTA tetranatrio druskos, ii) nitrilotriacto rūgštis (NTA), iii) fosfonatai ir iv) polikarboksilatai.

2007 m. birželio mėn. SAPMK, atsižvelgęs į visus turimus įrodymus dėl organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų plovikliuose, paskelbė mokslinę nuomonę[15] „Organiniai ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientai ir plovikliai, kurių sudėtyje yra ceolito“. Pateiktoje nuomonėje teigiama, kad dauguma atliekant tyrimą RPA priimtų prielaidų yra priimtinos, o ataskaita apskritai yra kokybiška. SAPMK pritarė nuomonei, kad RPA tyrime pateikta patikima faktais pagrįsta medžiaga, skirtas organiniams ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientams ploviklių sudėtyje. Dėl kiekvienos iš pirmiau minėtų keturių ploviklių minkštiklių kategorijų biologinio skilimo savybių ir atitinkamos rizikos aplinkai, SAPMK padarė tokias išvadas:

(1) **EDTA ir tetranatrio EDTA**. SAPMK patvirtino anksčiau paskelbtą SAPMK mokslinę nuomonę[16], kad nekyla rizikos dėl EDTA naudojimo buitiniuose plovikliuose, tačiau dėl jų naudojimo kitur (pramoniniai plovikliai, popieriaus fabrikai, spausdintinių plokščių gamyba ir t. t.) reikia tikslesnio vertinimo, kad būtų atmesta potenciali rizika.

(2) **Nitrilotriacto rūgštis (NTA ir druskos)**. SAPMK patvirtino anksčiau skelbtoje nuomonėje[17] padarytą išvadą, kad visais gamybos ir naudojimo atvejais aplinkai rizikos nėra. Be to, dėl rizikos sveikatai SAPMK pabrėžė, kad, nors ir yra aiškių įrodymų dėl kancerogeniškumo žiurkėms ir pelėms, nėra jokių teratogeniškumo ir mutageniškumo žmonėms duomenų ar įrodymų dėl kancerogeniškumo žmogui.

(3) **Fosfonatai**. Remdamasis preliminariais vertinimais ir daugiausia atsižvelgdamas į RPA ir HERA ataskaitas, SAPMK priėjo išvados, kad koncentruotuose skalbimo milteliuose, kurių sudėtyje yra ceolito („be fosfatų“), naudojami fosfonatai kelia riziką

---

15 Nuomonė pateikta adresu http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/04_scher/docs/scher_o_057.pdf.

16 Nuomonė pateikta adresu http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/sct/documents/out194_en.pdf.

17 Nuomonė pateikta adresu http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/04_scher/docs/scher_o_001.pdf.

vandens ir sausumos (žemės ūkio paskirties žemė) aplinkai. SAPMK pabrėžė, kad dėl fosfonatų patvarumo ir dėl su jų potencialia bioakumuliacija susijusių neatitikimų rekomenduotinas tolesnis ilgalaikio ir antrinio apnuodijimo vertinimas.

(4) **Polikarboksilatai**. SAPMK padarė išvadą, kad dėl ploviklių, kurių sudėtyje yra ceolitų, mišiniuose naudojamų polikarboksilatų gali būti potencialios rizikos vandens organizmams, nes fakto, ar nuolatinės nestebimo poveikio koncentracijos duomenys yra teisingi, nebuvo galima patvirtinti, nors taip pat yra abejonių dėl sausumos organizmų, nes informacija PNEC įvertinimui yra nepakankama.

3.2. 2008 m. pateikta SAPMK nuomonė dėl anaerobinio biologinio skilimo ir polikarboksilatų

Nauja mokslinė informacija apie polikarboksilatus (įskaitant jų homopolimerus ir kopolimerus) pasirodė 2007 m. HERA parengtoje tikslinėje rizikos vertinimo ataskaitoje. 2008 m. kovo mėn. Komisija įgaliojo SAPMK parengti atnaujintą mokslinę nuomonę ir joje nurodyti, ar SAPMK pritaria pagrindinei išvadai, padarytai HERA ataskaitoje dėl polikarboksilatų plovikliuose[18], t. y. kad polikarboksilatų naudojimas plovikliuose nekelia rizikos aplinkos dalims, išskyrus P–AA/MA (akrilo ir maleino rūgščių kopolimeras arba maleino rūgšties natrio druska) riziką lokalizuotoms dirvožemio dalims. 2008 m. lapkričio mėn. SAPMK patvirtino mokslinę nuomonę[19], kurioje nurodė, kad vandens organizmams nustatyti PNEC pokyčiai, kuriuos HERA siūlė padaryti dėl P–AA/MA, turi poveikį rizikos vertinimo rezultatams. Tačiau SAPMK negalėjo pateikti galutinio atsakymo dėl potencialios rizikos aplinkai dėl tokių priežasčių: a) informacijos apie chroniško toksiškumo tyrimų patikimumą trūkumas; b) atsižvelgdama į tai, kad informacija apie dirvožemio mikrobines funkcijas yra esminė vertinant šių cheminių medžiagų riziką.

Apskritai SAPMK padarė išvadą, kad reikia papildomos informacijos, prieš padarant išvadą, kad šios cheminės medžiagos kelią mažą pavojų aplinkai. SAPMK nerado jokios papildomos informacijos apie fosfonatus, todėl 2007 m. pateikta nuomonė apie potencialius pavojus aplinkai liko nepakeista.

4. KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS

Dėl RPA ir HERA tyrimų ir dėl jų vertinimo moksliniame komitete keletą kartų diskutuota kompetentingų institucijų darbo grupės, atsakingos už ploviklių reglamentą, 2007 m. birželio mėn., 2008 m. liepos mėn. ir 2009 m. vasario mėn. posėdžiuose. Šiuose posėdžiuose dalyvavo valstybių narių atstovai ir įvairių pramonės asociacijų, kaip antai Tarptautinės muilo, ploviklių ir švaros priemonių pramonės asociacijos (pranc.AISE) ir Europos chemijos pramonės tarybos (angl. CEFIC) atstovai.

Apskritai valstybės narės sutiko, kad RPA ataskaita yra naudingas pagrindas, visų pirma persvarstant organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų keliamą riziką aplinkai, ir kad pramonės atstovai turėtų būti atsakingi už kitos esamos informacijos apie tam tikrų ploviklių ingredientų keliamus pavojus surinkimą. HERA projektas buvo geras tokios

---

[18] Nuomonė pateikta adresu http://www.heraproject.com/files/32-F-HERA_polycarboxylates_final_Sept07.pdf.

[19] Nuomonė pateikta adresu http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/04_scher/docs/scher_o_109.pdf.

savanoriškos pramonės atstovų veiklos pavyzdys. Be to, valstybės narės pabrėžė, kad labai greitai pramonės atstovai bus už tai atsakingi pagal REACH reglamentą (EB) 1907/2006[20] ir turės pateikti išsamią informaciją apie ploviklių mišiniuose naudojamus cheminius ingredientus.

AISE prieštaravo kai kurioms RPA padarytoms išvadoms, susijusioms su trietanolaminu ir kompleksodariais EDTA ir NTA, kuriems skirtos ES rizikos vertinimo ataskaitos, pateikiančios naujesnę informaciją. AISE pabrėžė, kad į šių rizikos vertinimo ataskaitų informaciją ir išvadas nebuvo pakankamai atsižvelgta RPA ataskaitoje, todėl atsiranda bereikalingų būgštavimų. Galiausiai AISE pabrėžė, kad pramonės ir įstaigų sektoriuje šios medžiagas naudojamos, nes jomis užtikrinamos specialios techninės funkcijos, kurių reikia sunkiomis profesionalaus valymo sąlygomis. Į Direktyvos 2008/105/EB[21] III priedą taip pat buvo įtrauktas EDTA ir jis bus iš naujo svarstomas dėl galimo jo identifikavimo kaip prioritetinės medžiagos arba kaip prioritetinės pavojingos medžiagos Vandens pagrindų direktyvoje. Apie šios peržiūros rezultatus Komisija iki 2011 m. sausio 13 d. pateiks ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

2009 m. sausio mėn. AISE pateikė kiek atnaujintą informaciją, susijusią su polikarboksilatų naudojimu ES; vertinama, kad 2007 m. sunaudota 80 000 tonų, iš kurių 10 % – pramonės ir įstaigų sektoriuje. Stebimas polikarboksilatų vartojimo didėjimas (palyginti su 2006 m. RPA ataskaitoje nurodytu apie 50 000 tonų kiekiu per metus) susijęs su stiprėjančia tendencija naudoti skalbiklius be fosfatų ir su atitinkamu produktų sudėties keitimu.

Be to, Komisija iš bendrovės BASF gavo (2009 m. sausio mėn.) neseniai atliktų tyrimų duomenis, susijusius su polikarboksilatų toksiškumu sausumos aplinkai. Remiantis BASF, šie duomenys rodo, kad PEC/PNEC, atspindintis P–AA/MA, visose aplinkos dalyse yra mažesnis už vienetą, taigi P–AA/MA nekelia rizikos sausumos organizmams. Sutarta, kad 2007 m. HERA ataskaita dėl polikarboksilatų bus atnaujinta įtraukiant į ją naujus duomenis ir kad peržiūrėta HERA ataskaita iki 2009 m. balandžio mėn. bus pateikta SAPMK, kad būtų atliktas tolesnis vertinimas ir pateikta nuomonė, ar buvusių neaiškumų neliko.

5. SANTRAUKA IR IŠVADOS

Komisija atliko tam tikrus veiksmus, kad sukurtų žinių bazę, kurios reikia atliekant „pagrindinių organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų ploviklyje biologinio skilimo“ peržiūrą, kaip nustatyta Reglamento 648/2004 16 straipsnio 2 dalyje.

Kai 2004 m. buvo priimtas Ploviklių reglamentas, buvo laikoma, kad galutinio biologinio skilimo kriterijus yra veiksmingas ir proporcingas būdas užtikrinti, kad plovikliuose esančios aktyviosios paviršiaus medžiagos nekeltų rizikos aplinkai. Biologinis skilimas buvo naudojamas kaip toksiškumo aplinkai rodiklis, nes tuo metu turėti nepakankami tiesioginiai aktyviųjų paviršiaus medžiagų toksiškumo aplinkai duomenys. Tačiau per tą laiką ir rengiant REACH įdėta daug pastangų tiksliniams ploviklių ingredientų rizikos vertinimams atlikti. Todėl Komisija galėjo padaryti daugiau nei reikalaujama 16 straipsnio 2 dalyje ir turėjo galimybę įvertinti ne tik biologinį skilimą, bet ir šių medžiagų keliamą riziką.

---

[20] OL L 396, 2006 12 30, p. 1.

[21] 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/105/EB dėl aplinkos kokybės standartų vandens politikos srityje, OL L 348, 2008 12 24, p. 84.

2006 m. Komisijos atliktame tyrime peržiūrėtas organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų plovikliuose biologinis skilimas ir ekologinis toksiškumas. Tyrimu nustatyti faktai ir susijusios Komisijos mokslinio komiteto nuomonės 2007 m. birželio mėn. ir 2008 m. lapkričio mėn. buvo svarstytos kelete Komisijos ploviklių darbo grupės posėdžių, kartu diskutuojant su valstybių narių atstovais.

Nenustatyta, kad bent vienas organinis ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientas plovikliuose keltų riziką aplinkai. Nors keleto iš šių medžiagų keliamos rizikos negalima visiškai atmesti, nes joms skirta informacija nevisiškai išsami, reikiamų papildomų duomenų yra palyginti mažai, kad būtų atliktas išsamus rizikos vertinimas. Todėl netikslinga siūlyti teisės aktus, kuriuose būtų nustatytas galutinio biologinio skilimo reikalavimas organiniams ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientams plovikliuose. Iš tikrųjų dauguma ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų, apie kuriuos duomenys nėra išsamūs, biologiškai galutinai neskyla, tačiau nėra toksiški nei žmogui, nei aplinkai. Taikant tokį išvestinį rodiklį kaip organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų galutinis biologinis skilimas, būtų ribojamas jų kiekis, nors būtų žinoma, kad jie nekelia rizikos. Todėl tikslingiau, taip pat moksliškai pagrįsčiau būtų galutinai užbaigti keleto svarbių medžiagų rizikos vertinimus.

Lieka neaiškumų dėl šių medžiagų išlikimo aplinkoje: a) polikarboksilatų ir fosfonatų; daug tonų abiejų šių medžiagų naudojama buitinių ploviklių sudėtyje, b) EDTA ir jo druskų (daugiausia naudojamų pramonei ir institucijoms skirtuose plovikliuose), trietanolaminas, FWA–5 ir parafinų; duomenys apie šias medžiagas dar nėra pakankami, kad būtų galima atmesti rizikos aplinkai galimybę.

REACH registracijos dokumentacijos reikalavimais informacijai užtikrinama, kad daugumos šių medžiagų išsamius duomenis apie kenksmingas jų savybes ir galimą riziką žmonių sveikatai ar aplinkai pramonės atstovai pateiktų Europos cheminių medžiagų agentūrai (ECHA). Iš tikrųjų medžiagos, kurių pagaminama arba importuojama ne mažiau nei 1 000 tonų per metus, turi būti užregistruotos iki 2010 m. gruodžio mėn., o cheminės saugos ataskaitose, kurios yra registracijos dokumentacijos dalis, reikės įrodyti, kad medžiagų naudojimas yra saugus visą egzistavimo ciklą.

Todėl REACH registracijai reikalingos informacijos turėtų pakakti sprendimui, ar rizikos aplinkai pagrindu reikia nustatyti apribojimus pirmiau minėtiems ploviklių organiniams ingredientams, ir jeigu taip, tai pagal REACH numatyta apribojimo procedūra yra tinkamiausia priemonė tokiems apribojimams nustatyti. Apie karboksilatus, dėl kurių REACH numatyta, kad reikia registruoti tik monomerus, reikia pasakyti, kad artimiausiu metu numatyta atlikti peržiūrėtą HERA rizikos vertinimą, kuris turėtų išsklaidyti likusius neaiškumus dėl potencialios rizikos aplinkai. 2009 m. balandžio mėn. SAPMK bus pateikta peržiūrėta ataskaita. Iki 2011 m. Komisija taip pat peržiūrės EDTA, atsižvelgdama į galimą jo kaip prioritetinės medžiagos identifikavimą pagal Vandens pagrindų direktyvą.

Todėl Komisija neketina siūlyti teisės aktų, susijusių su organinių ne aktyviųjų paviršiaus medžiagų ingredientų biologiniu skilimu. Koncepcija, kai biologinis skilimas laikomas ploviklių ingredientų tinkamumo kriterijumi, neteko reikšmės, atsižvelgiant į išsamius medžiagų toksiškumo aplinkai rizikos vertinimo duomenis.

6. SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

AISE: Tarptautinė muilo, ploviklių ir švaros priemonių pramonės asociacija

CEFIC: Europos chemijos pramonės taryba

CMC: Karboksimetilceliuliozė

ECHB: Europos cheminių medžiagų biuras

EDTA: Etilendiamintetraacetatas

FWA medžiagos: Fluorescencinio balinimo medžiagos

HEDP 1: Hidroksietandifosfono rūgštis

HERA: Rizikos žmonėms ir aplinkai vertinimas (AISE–CEFIC bendradarbiavimo projektas)

P&Į Pramonės ir įstaigų

NOEC: Nestebimo poveikio koncentracija

NTA: Nitrilotriacto rūgštis

P(AA-MA): Akrilo ir maleino rūgšties kopolimeras

PDMS: Polidimetilsiloksanas

PEC: Prognozuojama koncentracija aplinkoje

PNEC: Prognozuojamo poveikio nesukelianti koncentracija

PVP: Polivinilpirolidonas

RVA: Rizikos vertinimo ataskaita

REACH: Cheminių medžiagų registracija, įvertinimas ir autorizacija

RVR: Rizikos vertinimo rodiklis

RPA: Kompanija *Risk & Policy Analysts*

SAPMK: Sveikatos ir aplinkos pavojų mokslinis komitetas

TEAMK: Toksiškumo, ekologinio toksiškumo ir aplinkos mokslinis komitetas

TAED: Tetraacetiletilendiaminas

TEA: Trietanolaminas

VPD: Vandens pagrindų direktyva